

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

संसदः अधिनियमेन स्थापितः

विभाग-परिचायिका

ज्योतिषविभागः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः श्रीरणवीरपरिसरः

कोट-भलवाल, जम्मू: 181122

विषयसूची

क्र.	विषयः	पृ.सं.
१.	परिचयः	०२
२.	अद्यत्वे विभागीयप्राध्यापकस्थितिः	०२
३.	विगतपञ्चशैक्षिकसत्रेषु विभागीयप्राध्यापकस्थितिः	०३-०५
४.	लक्ष्यमुद्देश्यञ्च	०५
५.	विभागीयवृत्तान्तः शैक्षिकसत्रम्-2016-17 तः 2022-23 पर्यन्तम्	०६-०८
६.	विभागीयानां कार्यक्षेत्रपरिचयः	०९-३२
७.	प्रकाशनम् विभागीयसम्मेलनम् / कार्यशाला	३३
८.	आजीविकायै नियुक्तविभागीयछात्राणां विवरणम्	३४
९.	शोधोध्येत्-शोधकार्यविवरणम्	३४
१०.	पाठ्यक्रमानुगुणं छात्र-प्राध्यापकसंख्या	३५
११.	विभागस्य समय सारणी 2022-23	३७-३८
१२.	विभागीयाधारभूतसौलभ्यस्यविवरणम्	३८-३९
१३.	पूर्वच्छात्रविवरणम्	३९-४१
१४.	स्वीकृताध्यापनविधिः	४१
१५.	विभागीयगतिविधयः	४१-४२
१६.	विभागस्य बलं नैयून्यम् अवसरः समाह्वयश्च	४२-४३
१७.	विभागस्य भावियोजनाः	४४
१८.	पलभाछायाचित्रं वेधशालायां विद्यमानयन्त्राणां छायाचित्राणि च	४४-४८

परिचयः

ज्योतिषविभागोऽयम् एकसप्तत्युत्तरैकोनविंशशत(१९७१ई.)-तमे ख्रीस्ताब्दे जम्मूनगरस्थस्यश्रीरणवीरपरिसरस्य स्थापनकालादेवप्रतिष्ठितः। आदाविह फलितज्योतिषमेवाधृत्य प्राक्शास्त्रि-शास्त्रि-आचार्यकक्षासु अध्ययनाध्यापनमारब्धम्। कालं सम्प्राप्य छात्राणामभिरुचिञ्चालक्ष्यज्योतिषशास्त्रस्याधारभूतानां भारतीयप्राच्यखगोलसिद्धान्तानां प्रायोगिक-सैद्धान्तिकाध्ययनाय/सिद्धान्तज्योतिषस्याप्यध्ययनाध्यापनं नवत्युत्तरैकोनविंशशत(१९९०ई.) तमे आरब्धम्। त्रिस्कन्धमर्मज्ञाः सिद्धज्यौतिष्काः लब्धयशस्का आचार्यविहारीलालशर्माणः, राष्ट्रपतिपुरस्कारभाजः ज्योतिषशास्त्रविशारदाः आचार्यरामचन्द्रपाण्डेयवर्याः एवं नैके विद्वत्तल्लजाः ज्योतिर्विदः ज्योतिषविभागस्यास्य कीर्तिपताकाम् अभ्रङ्कषामकार्षुः। एतादृशां महिष्ठानाम् आचार्याणां महता परिश्रमेणैव विभागस्य कीर्तिपताका अल्पेनैव कालेन न केवलं जम्मू-काश्मीरप्रान्ते अपितु प्रतिवेशिप्रान्तेषु पञ्जाब-हिमाचल-हरियाणास्वपि दोधूयमनाऽभूत्। अस्माद्धेतोरेतेषु समेषु प्रान्तेषु भूयिष्ठाः ज्योतिषशास्त्रपिपठिषवःछात्राः विभागस्यछात्रसम्पदां नितराम्एधांश्चक्रुः। अनेके विश्वविद्यालयाः, नैकाः संस्थाः मातावैष्णोदेवीधर्मस्थलपरिषद्-प्रभृतिसंस्थाश्च ज्योतिष-धर्म-संस्कृतिक्षेत्रेषु ज्योतिषविभागस्य महनीयमवदानम् उररीकृत्य विभागममुं काले-काले विविधैः पुरस्कार-सम्माननादिभिः सभाजितवन्तः।

बहवः विभागीयच्छात्राः विविधाः प्रतियोगिपरीक्षाः उदतरन् नैकेच विविधेषु शासकीय-अशासकीयनिकायेषु उद्योगम् अलभन्।

भारतीयज्योतिषशास्त्रेण सनातनधर्मणः संस्कृतेश्च सर्वविधाभ्युद्याय प्रचार-प्रसाराय, अन्तेवासिच्छात्राणां सर्वतोभावेनोन्नतये च विभागोऽयं सुतरां सोत्साहं दत्तावधानस्सन् संलग्नो विद्यते।

अद्यत्वे विभागीयप्राध्यापकस्थितिः

२०२२-२३ तमे शैक्षिकसत्रे पञ्चविंशत्युत्तरशतं(१२५) संख्याकाः छात्राःशास्त्रि-आचार्यकक्षासु प्रविवेशुः। विभागीयच्छात्राः नैकासुपरिसरीय-विभागीयशैक्षणिक-शैक्षिणेतरगतिविधिषु सोत्साहम् अहमहमिकया भागम् गृण्णन्ति।

विगतपञ्चशैक्षिकसत्रेषु विभागीयप्राध्यापकस्थितिः -

सत्रेऽस्मिन्सेवारतानां विवरणम् -

क्र.सं	अध्यापकानां नाम	पदम्
1.	आचार्यः श्यामदेवमिश्रः	आचार्यः
2.	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः
3.	डॉ. सुनीता	सहायकाचार्यः
4.	डॉ. रतनकुमारपाण्डेयः	सहायकाचार्यः
5.	डॉ. प्रसादभट्टः	सहायकाचार्यः (संविदा)
6.	डॉ. नवीनतिवारी	सहायकाचार्यः (अतिथिः)

अस्मिन् अध्ययनवर्षे (२०२२-२३) विभागेऽस्मिन्सर्वेषु पाठ्यक्रमेषु अध्ययनरताः छात्राः आहत्य १२५ वर्तन्ते । ते सर्वे परिसरस्य विश्वविद्यालयस्य च पाठ्यकार्यक्रमेषु पाठ्येतरकार्यक्रमेषु च अत्यन्तोत्साहेन भागग्राहिणः सन्ति

शैक्षिकसत्रम्-२०१६-१७

क्र.सं	नाम	पदम्
१	आचार्यः प्रभातकुमारमहापात्रः	आचार्यः
२	डॉ. चन्द्रमौलिरैना	सहायकाचार्यः
३	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः
४	डॉ. निगमपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)
५	डॉ. रतनकुमारपाण्डेय	सहायकाचार्यः (संविदा)

शैक्षिकसत्रम्-२०१७-१८

क्र.सं	नाम	पदम्
१	आचार्यः प्रभातकुमारमहापात्रः	आचार्यः
२	डॉ. चन्द्रमौरैणा	सहायकाचार्यः
३	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः
४	डॉ. निगमपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)
५	डॉ. रतनकुमारपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)

शैक्षिकसत्रम्-२०१८-१९

क्र.सं	नाम	पदम्
१	आचार्यः प्रभातकुमारमहापात्रः	आचार्यः
२	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः
३	डॉ. निगमपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)
४	डॉ. रतनकुमारपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)

शैक्षिकसत्रम्-२०१९-२०

क्र.सं	नाम	पदम्
१	आचार्यः प्रभातकुमारमहापात्रः	आचार्यः
२	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः
३	डॉ. निगमपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)
४	डॉ. रतनकुमारपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)
५	डॉ. नवीन तिवारी	सहायकाचार्यः (अतिथि)

शैक्षिकसत्रम् २०२०-२१

क्र.सं	नाम	पदम्
१	आचार्यः प्रभातकुमारमहापात्रः	आचार्यः
२	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः
३	डॉ. सुनीता	सहायकाचार्यः
४	डॉ. नवीनतिवारी	सहायकाचार्यः (अतिथि)

शैक्षिकसत्रम् २०२१-२२

क्र.सं	नाम	पदम्
१	आचार्यः प्रभातकुमारमहापात्रः	आचार्यः
२	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः
३	डॉ. सुनीता	सहायकाचार्यः
४	डॉ. रतनकुमारपाण्डेयः	सहायकाचार्यः (संविदा)
५	डॉ. नवीनतिवारी	सहायकाचार्यः (अतिथि)

लक्ष्यमुद्देश्यञ्च -

विभागस्यलक्ष्यम् -

- भारतीय सनातन खगोलशास्त्रस्य तथा ज्योतिषशास्त्रस्य च शास्त्रीयज्ञानप्रदानम् ।
- वैज्ञानिकरूपेण ज्योतिषशास्त्रीय स्वाभाविक-ज्ञानसंवर्धनम् ।
- ज्योतिषशास्त्राध्ययनरतानां छात्राणां उद्योगप्रप्तिसामर्थ्यसंवर्धनम् ।
- ज्योतिषशास्त्रद्वारा संस्कृतभाषादक्षतायाः संवर्धनम् ।
- शास्त्रस्यास्य वैज्ञानिकतां सत्यापयितुं सरलीकरणं तथा समाजोन्मुखीकरणम् ।

उद्देश्यम्:

- नियतरूपेणप्रायोगिककक्षासञ्चालनम् ।
- छात्रविकासायअनेकानेकसंज्ञोष्ठी, कार्यशालायाःसंयोजनम् तथा समस्यायः निधानज्ञानार्थपरिहारसूचनार्थवैय्यक्तिक-अध्यापनम् एवं सामूहिक परिचर्चार्थव्यवस्थापनम् ।
- स्पर्धात्मकपरीक्षांनिमित्तीकृत्यकक्षाचालनं तथा जातकचिन्तनार्थं वास्तुभूमिपरीक्षणार्थञ्च मार्गदर्शनप्रदानम् ।
- समकालीन सामाजिकसमस्यानांसमाधानार्थकृशिक्षासूत्रे, चिकित्सा-ज्योतिषशास्त्रादिषुशोधकार्यार्थप्रोत्साहनम् ।

विभागीयवृत्तान्तः शैक्षिकसत्रम्-२०१६-१७ तः २०२२-२३

- १- विभागस्य नाम :- ज्योतिषविभागः
- २ - सञ्चाल्यमाण-पाठ्यक्रमाणां नामः - प्राक्-शास्त्री, शास्त्री, शास्त्रिप्रतिष्ठा, आचार्य, तथा विद्यावारिधिः
- अ) नियतकालिकपाठ्यक्रमाणां नामः - प्राक्-शास्त्री, शास्त्री, शास्त्रिप्रतिष्ठा, आचार्य, तथा विद्यावारिधिः
- ब) अन्तर्विभागीयपाठ्यक्रमाः : 0
- क) अन्यः : 0

३ -अध्यापकानां पद-संख्या

पदम्	संख्या.
आचार्यः	१
सहाचार्यः	००
सहायकाचार्यः-----	३
सहायकाचार्यः (संविदा)	०१
सहायकाचार्यः(अतिथि)	१
सहायकः	००
ग्रन्थालयसहायकः	००

४ - संशोधनपरियोजनानां संख्या -१

अ) **विषयः** –उदररोगस्यप्रायोगिकज्योतिषशास्त्रीयनिदानम् एवम् उपचारः(उदररोग का प्रायोगिक ज्योतिषशास्त्रीय निदान एवं उपचार)

(UdarRogkaPrayogikaJyotishShastriyaNidanevamUpachara)

ब) स्वीकृतधनराशि:- ३०००००/-

क) १८-०४-२०१८ तमेदिनाङ्के राष्ट्रीय संस्कृत संस्थानायसमर्पितम्

५ अन्तस्संस्थायाःसहकारेणअनुमोदित परियोजनानि तथा स्वीकृतधनराशिः

अ. अन्तर्देशीयसहकारेण -०

ब)अन्तर्राष्ट्रीयसहकारेण - ०

६ UGCधनसहायेनअनुमोदितपरिशोधनानि-SAP/CAS,DP ‘;DBT,ICSSR,ICPR,

इत्यादयः

स्वीकृतधनराशि:- RS-300000/- राष्ट्रीय-संस्कृत-संस्थान-द्वारा

७विविधैःऔद्योगिकसंस्थानैः / शासकीयसंस्थाभिः / इतराभिःमर्यादिताभिश्चसंस्थाभिःनिर्मिताः

प्रयोगशालाः / भषाप्रयोगशालाः :-

➤ एका वेधशाला / प्रयोगशाला

विभागीयानां कार्यक्षेत्रपरिचयः- (सम्प्रतिकार्यरतानाम् अध्यापकानां विवरणम्)

आचार्य श्यामदेवमिश्रः

पदम्	अर्हता	विशेषज्ञता	बोधनानुभवः (वर्षसंख्या)	शोधमार्गदर्शनम् (छात्राणां संख्या)	शोधकार्येनिरताः छात्राः
आचार्यः	विद्यावारिधिः N.E.T	फलितज्योतिषम् सिद्धन्तज्योतिषम्	२१	०८	०४

प्रकाशितानि पुस्तकानि - 03

Sl. No.	Title of the Book (s)	Whether Sole Author or Co-author	Name of Publisher (with city/country)	Month & year of publication	ISBN/ISSN No.
१.	Gola Vicharah (Purvaardha)	Sole Author	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-46-2
२.	Puraneshu Muhurtatattvam Vivechanam	Sole Author	Apex Book Publishers evam Distributers, Delhi	2019	978-81-87324-33-3
३.	Puraneshu Vastu-Swar-Swapn-ShakunSwaroopam	Sole Author	Apex Book Publishers evam Distributers, Delhi	2019	978-81-87324-34-1

सम्पादितानि पुस्तकानि - 29

Sl. No.	Title of the Book (s)	Wheth er Sole Author or Co-author	Name of Publisher (with city/ country)	Month & year of publica tion	ISBN/ ISSN No.
१	Gola Vicharah (Purvaardha)	Sole Author	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-46-2
२	Beej Ganitam; 1 st Block ; Eka Varna Samikaranam	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-47-9
३	Beej Ganitam; 2 nd Block ; Eka Varna Madhyamaharanam	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-47-9
४	Beej Ganitam; 3 rd Block ; Aneka Varna Samikaranam	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-47-9
५	Beej Ganitam; 4 th Block ; Aneka Varna Madhyamaharanam Bhavitancha	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-47-9
६	Graha Laghavam; 1 st Block; Madhyamadhikarah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-53-0
७	Graha Laghavam; 2 nd Block; Ravichandra Spashtadhikarah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-53-0
८	Bhavprakash; 1 st Block; Bhaveshu-grahphalvicharah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2015	978-93-85182-04-4
९	Bhavprakash; 2 nd Block; Tanwadidwadashbhavvicharah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2015	978-93-85182-04-4
१०	Bhavprakash; 3 rd Block ; Strijatakam Dashaantardasha Vicharashacha	Co-Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2015	978-93-85182-04-4
११	Keshaveeya-Jaatak-Paddhtih; 1 st Block; GrahSpashtiKaranm BhavSadhanancha	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2015	978-93-85182-03-7
१२	Keshaveeya-Jaatak-Paddhtih; 3 rd Block;	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2016	978-93-85182-03-7
१३	MuhurtChintamani (Shubhashubh Prakaranam); 1 st Block; Granth Praveshah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-48-6
१४	MuhurtChintamani (Shubhashubh Prakaranam); 2 nd Block; Subhasubha-tithyadivicharh	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-48-6
१५	MuhurtChintamani (Shubhashubh Prakaranam); 3 rd Block; Subhasubha- dhagdha-lagnaadivichaarah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2012	978-93-82091-48-6

१६	MuhurtChintamani (Shubhashubh Prakaranam); 4 th Block; Durmhooratvicharah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2013	978-93-82091-48-6
१७	MuhurtChintamani (Nakshtra Prakaranam); 1 st Block; Nakshatra Parichayah	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2013	978-93-82091-49-3
१८	MuhurtChintamani (Nakshtra Prakaranam); 2 nd Block; Vividha-vyaparsambandhi-Muhurta	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2013	78-93-82091-49-3
१९	MuhurtChintamani (Nakshtra Prakaranam); 3 rd Block; Vividha-vyaparsambandhi-Muhurta	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	78-93-82091-49-3
२०	MuhurtChintamani (Nakshtra Prakaranam); 4 th Block; Vividha-vyaparsambandhi-Muhurta	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	78-93-82091-49-3
२१	Saravali; 1 st Block; Grha-Rashi-vicharaha	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	
२२	Saravali; 2 nd Block; Grhavastha-Karakvicharah-Adhanadivichrashch	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	
२३	Saravali; 5 th Block; Rajayogah NaabhasYogaVicharashcha	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	
२४	Panchswara; 1 st Block; Tripatakichakram Ketupatakichkranch	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	978-81-929486-2-1
२५	Samudrika Rahasya; 3 rd Block; Shariravayavanam Varnanam Shashakadi-purushbhedashcha	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	978-81-929486-3-8
२६	Brihat Sanmhita; 1 st Block; Daivajnalakshanam Ravi-Chandracharashcha	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	
२७	Brihat Sanmhita; 5 th Block;	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	
२८	Surya Siddhanta; 2 nd Block	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2014	
२९	Brihat Parashar Hora Shastra; 1 st Block;	Sole Editor	Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	2016	

अन्यप्रकाशितानि पुस्तकानि - 15

क्र.सं	पुस्तकस्य नाम/ सम्पादितपुस्तकम्/ एकव्यक्तिसम्पादितम्	लेखकः/ सम्पादकः	वर्षम्	प्रकाशकः	ISBN	भाषा
१	FJAY ज्योतिषशास्त्रेतिहासः निबन्धश्च,1 st Block; वैदिकवाङ्मयेज्योतिषम्	Editor	2017	R.S.K.S. New Delhi	978-93- 85182-23-	Sanskrit
२	2.FJAY ज्योतिषशास्त्रेतिहासः निबन्धश्च,2 nd Block; पुराणेषुज्योतिषपरिचयः	Editor	2017	R.S.K.S. New Delhi	978-93- 85182-25-9	Sanskrit
३	बृहत्पराशरहोराशास्त्रम्; 1 st Block; ग्रहविचारषोडशवर्गविचारश्चः	Editor	2017	R.S.K.S. New Delhi	978-93- 85182-13-6	Sanskrit
४	बृहत्पराशरहोराशास्त्रम्;2 nd Block; भावविचारः	Editor	2017	R.S.K.S. New Delhi	978-93- 85182-13-6	Sanskrit
५	सूर्यसिद्धान्तः;2 nd Block;स्पष्टाधिकारः (:पूर्वार्द्ध)	Editor	2017	R.S.K.S. New Delhi	978-93- 85182-10-5	Sanskrit
६	Chap.1 - मुहूर्तपरिचयएवंपंचांगकाशुभाशुभविवेचन	Author	2019	Uttarakhand Open University, Haldwaani, Uttarakhand		Sanskrit
७	Chap.2- संस्कारपरिचयएवंआवश्यकता	Author	2019	Uttarakhand Open University, Haldwaani, Uttarakhand		Sanskrit
८	Chap. 3 - गर्भाधान,सीमंतोन्नयन,पुंसवनएवंनामकरणमु हूर्त	Author	2019	Uttarakhand Open University,		Sanskrit

				Haldwaani, Uttarakhand		
९	पुराणेषुमुहूर्त्ततत्त्वचिन्तनम्	Author	2019	Apex Books Publisher &distributor New Delhi		Sanskrit
१०	2. Book –पुराणेषुवास्तु-स्वर-शकुन- स्वप्नविवेचनम्	Author	2019	Apex Books Publisher &distributor New Delhi		Sanskrit
११	3. Chap.1 – आचार्यलगध, आर्यभटएवंवराहमिहिर	Author	2019	Uttarakhand Open University, Haldwaani, Uttarakhand		Hindi
१२	Chap.2- लल्लवटेश्वरएवंश्रीपति ,ब्रह्मगुप्त ,	Author	2019	UOUHU		Hindi
१३	. Chap. 3 –भास्कराचार्य, मकरन्दाचार्य, केशवाचार्यएवंगणेशदैवज्ञ	Author	2019	Uttarakhand Open University, Haldwaani, Uttarakhand		Hindi
१४	Chap. 4 -कमलाकरभट्ट, बापूदेवशास्त्रीएवंसुधाकरद्विवेदी	Author	2019	Uttarakhand Open University, Haldwaani, Uttarakhand		Hindi
१५	Chap. 5 –नीलाम्बरझा, सामन्तचन्द्रशेखर, मुरलीधरठाकुरएवंगंगाधरमिश्र	Author	2019	Uttarakhand Open University, Haldwaani, Uttarakhand		Hindi

प्रकाशितशोधपत्राणि - 56

क्र.सं	शोधपत्रस्य नाम	पत्रिका/पुस्तकस्य नाम	ISSN/ISB N	मात्रा/वर्षम् &पत्रिका	प्रकाशनम्	पृष्ठसंख्या
१	Agnipurānokta PanchangSadhan Vigyanam	Sarasvat-Sushma;		55th Year,	Sampuranan d Sanskrit University, Varanasi	(1-4), 483-506
२	JyotishasyaBharatiya Mulkata Tasya Pramanikata	Ganga Nath Jha Research Journal;			Ganga Nath Jha Kendriya Sanskrit Vidyapeetha, Ald.	LVII (1-4), 35-48
३	Paniniye NakshtraChintanam	Parisheelanam; U.P.	2231-6221		Sanskrit Sansthan, Lucknow	Vol.16, 129-134
४	VastuTantrey Bhu ParikshanamTachchodh anam	Parisheelanam U.P.	2231-6221		Sanskrit Sansthan, Lucknow	Vol.17, 71-82
५	AgniPuranam tatpratipadyam jyotishamch	Abhinanadan Granth, Orrisa		2004,	Orrisa	245-250
६	Aksha-Kshetraani	Jnanayani (Jyotisha Vishshaanka); Prof. Shishir Kumar Pandey, Lucknow	9783-93- 82091	2ndYear		Vol.3-4; 124-128
७	Bharatiya Jyotishey Skandha Kalpna	Parisheelanam; U.P.	2231-6221		Sanskrit Sansthan, Lucknow	Vol.21, 32- 35
८	NeetiJyotish Shastryo Sambandhah	Parisheelanam; U.P.	2231-6221	Vol.24,	Sanskrit Sansthan, Lucknow	

९	Tajik Shastrasya Adharbhut Siddhantaha	Gomati;	2231-0800		RashtriyaSan skrit Sansthan, Lucknow	3, 94-98
१०	Astrology the Science and its influence on us	Sanskrit Vimarsh;			Rashtriya Sanskrit Sansthan, New Delhi	4, 80-93
११	Vedang- Jyotishoktaanaam Videsh Bhraman-Pravas Yogaanaam Sameeksha	Gomati;	2231-0800		RashtriyaSan skrit Sansthan, Lucknow	4, 92-102
१२	Puranoktayah Nagar Vyastha Paddhateh Parisheelanam	Rashtree;	2321-6948		RashtriyaSan skrit Sansthan, Bhopal	9-10, 584- 589
१३	Bharatiya-Jyotishey Nakshtraani	Gomati;	2231-0800		RashtriyaSan skrit Sansthan, Lucknow	5, 641-648
१४	Jyotirvigyaney Tarakah;	Rashtree;	2321-6948		RashtriyaSan skrit Sansthan, Bhopal	11-12, 311- 317
१५	Pushkar Navamshasya Sameekshatmakam Adhyayanam	Shastra-Mimansa;	2231-2129		RashtriyaSan skrit Sansthan, Bhopal	4, 319-323
१६	Suryasidhante Dikpalabha sadhanvicharah	Shastra-Mimansa;	2231-2129		RashtriyaSan skrit Sansthan, Bhopal	5, 90 - 96

१७	SuryaSiddhantokta Ahargan-Saadhan- Vimarshah;	Gomati;	2231-0800		RashtriyaSan skrit Sansthan, Lucknow	6;107 –110
१८	Measurements of Time & Length in Prakrit texts	Pali-Prakrit- Anusheelan	2349-3097		RashtriyaSan skrit Sansthan, New Delhi	2; Pg. 184- 189
१९	DyuSthaneey Dev Savita Ka Swaroop Evam Vaishishtya	Padma-Paraaga;	2250-351X		J&K University, J&K	Vol.7, 97 - 108
२०	Kaalasarpayogasya Sameekshaatmakam Adhyayanam	Malavika; Sanskrit	2348-1749	Year -3,	Bharati, Malava	Vol. – 5, Pg. 7-10
२१	Circulation of Astrological prerequisites in the Prana according to Kasmir Shaivism (with special reference to Tantraaloka)	Deptt. of Sanskrit Studies, Ramakrishna MissionVivekaanand a Univ.Prajnaa-loka, Howrah	2320 - 5911		Univ.Prajnaa -loka, Howrah	Vol. 3, Part -2, Pg. 154-168
२२	Origin of Cosmos in Vedic perspective	Sanskrit Vimarsh	0975-1769	11 th	R.S.K.S.New Delhi	362-377
२३	संवत्सरस्यविविधस्वरूपाणि	Raashtree	2321-6948	Vol.15	R.S.K.S. Bhopal Campus	204-208
२४	संस्कृतेऽनूदितस्य इत्यरबीग्रन्थस्यसमीक्षा 'हयत'	SuraBhaaratee	2348-9847	Vol.33	Baroda Sanskrit College	36-43
२५	Circulation of Astrological	Vayam	2277 -713X	Vol. 20	Jagadguru Ramamnand	182-193

	prerequisites in the Pran according to Kashmir Shaivism				achaarya Rajsthan Sanskrit Univ.	
२६	अवधूतयोगीदत्तात्रेयएकउत्तमशिक्षार्थी	BharatiyaShikshaaShodhaPatrikaa	0970 –603	Year 36, Vol.2	Bharatiyashikshaashodhsansthaan, Lucknow	09-12
२७	कालसर्पयोगस्यसमीक्षात्मकंअध्ययनम्	Malvika	2348-1749	Year 3, Vol.5	SanskritBharati, MalvaPrant	07-09
२८	संसर्पमास-विचारः	शास्त्रमीमांसा	2231-2129	Vol. 7-8	Rashtriya Sanskrit Sansthaan, Bhopal campus	186-198
२९	विंशशताब्द्यांप्रणीतस्यगोलपरिभाषा-ग्रन्थस्यसमीक्षा	परिशीलनम्	2231-6221	Vol.36	UttarPradeshSanskrit sansthaan, Lucknow	131-136
३०	पण्डितकेदारदत्तजोशिनः व्यक्तित्वंफलितज्योतिषेऽवदानञ्च	परिशीलनम्	2231-6221	Vol.37	UttarPradeshSanskrit sansthaan, Lucknow	149-157
३१	ज्योतिष-योगशास्त्रयोः अन्तस्सम्बन्धनिरूपणम्	परिशीलनम्	2231-6221	Vol.3	UttarPradeshSanskrit sansthaan, Lucknow	93-100

३२	बालसाहित्येसंस्कृतपत्रिकाणामवदानम्	परिशीलनम्	2231-6221	Vol.39	UttarPradeshSanskritsansthaan, Lucknow	4-19
३३	उपनिषत्सुसूर्यतत्त्वविमर्शः	परिशीलनम्	2231-6221	Vol.40	UttarPradeshSanskritsansthaan, Lucknow	24-32
३४	भारतीयस्थापत्येविष्णुप्रतिमायाःस्वरूपविवेचनम्	वास्तुशास्त्रविमर्शः	0976-4321		श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंवि० वि०नईदेहली	22-30
३५	भारतीयज्योतिषेआचार्यलगधस्यावदानंतन्महत्त्वंप्रभावःउपयोगिताच	स्वरमंगला	2249-9296		राजस्थानसंस्कृत अकादमी	22-39
३६	उपाकर्मोत्सर्जनयोश्शास्त्रीयस्वरूपम्।	स्वरमंगला	2249-9296		राजस्थानसंस्कृत अकादमी	23-31
३७	Sthapatyakalayah Adharbhoot Stambhah	AkhilBharatiya Tridivasiya sanskritVidvat Samagam; SanskritKalyan Parishad, Bhopal, M.P.		1st , 48-66		
३८	Jyotish Shastrey Kainsar Rog Vicharah	Pro. Rajmohan Upadhyaya Smri.A.Bh.Jyotish Sammelan;		1st , 105- 115	Deptt. Of JyotishSanskrit Vidya Dharma VijnanSankaya	

					B.H.U.Varanasi	
३९	Asadhya Rog Vicharah	Rashtriya Jyotish Sangoshthi;		1st , 78-84	J.R.R.S. University, Jaipur	
४०	Vaivahik Melapakey Kujdosh Mimansa	Pro. Rajmohan Upadhyaya Smri.A.Bh.Jyotish Sammelan;		3rd , 212-221	Deptt. Of JyotishSanskrit Vidya Dharma Vijnasankaya B.H.U.Varanasi	
४१	Vivaha Muhurta Nirdharanam;	Akhil Bharatiya Tri Divasiya Sam. Vi. Samagam;		2nd , 103-115	Sanskrit Kalyan Parishad, Bhopal, M.P.	
४२	Surya Grahaney Sphut Drikkshepa Driggati Vicharah	Pro. Rajmohan Upadhyaya Smri.A.Bh.Jyotish Sammelan;		4th , 84-87	Deptt. Of JyotishSanskrit Vidya Dharma VijnanSankaya B.H.U.Varanasi	
४३	Bhaskracharayasya Jyotish Shikshayam Avadanam; Shiksha Sodha Sumanjalih,	Rashtriya Sodha Sangosthi;		2nd Part, 162-170	Rashtriya Sanskrit Sansthan, Bhopal	
४४	Mandfal correction of Star Planets in Ancient Indian Astronomy;	5th International Conference;		199-207	National Institute of Vedic	

	Veda Vijnana Sudha,				Sciences, Banglore	
४५	Vaidik Sahitya Mein Angiras-Rishi- Parampara	Vaidik VanshavalyahRishi- Paramparaascha;	978-81- 928723-1-5		J.R.R.S. University, Jaipur	
४६	Vaastu Shashtry BhojRajasya Avadaanam	Sanskrit Nibandh Kalpa Taruh		01-19		
४७	Agni Puraan Mein Varnit Vaar-Vrata	Shree Bhoj-Raaja Panchanga;		4th 94 - 97	Rashtriya Sanskrit Sansthan, Bhopal Campus	
४८	Shivraatri-Parva- Vidhaanam	Sanskrit Samvaadah (FortnightMagazine);	2321-4937	Year –4 Vol. – 19; Pg. -04	Sanskrit Samvaada, BhajanPura	
४९	HolashtakDoshaVichara h HolikaDaahKaalNirnoo panancha	Sanskrit Samvaadah (FortnightMagazine);	2321-4937	Year –4 Vol. – 17; Pg. -05	Sanskrit Samvaada, BhajanPura, Delhi	
५०	Samvatsarasya Vividha- Swaroopaan	Sanskrit Samvaadah (FortnightMagazine);	2321-4937	Year –4 Vol. – 15&16;Pg. -07	Sanskrit Samvaada, BhajanPura, Delhi	
५१	Bhaaratiya Nava- Varsha	Swadeshi (Hindi);		Year 24, Vol.4, Pg. 27-28	Swadeshi Jagaran Manch, R.k.Puram, New Delhi	
५२	A historical overview of various Samvatsaras	Swadeshi (English);		Vol.20, No.5, Pg. 30-31	Swadeshi Jagaran Manch,	

					R.k.Puram, New Delhi	
५३	AkshayTriteeyaayaah Swaroopam Maahaatmyamancha	Sanskrit-Vaani- (Fortnight-Magazine);	2349-0586	Year-2, Vol. – 3(27); Pg. – 4&7	174, Ramanuj Marg, Ibrahimpur, Delhi	
५४	VataSavitri Vratsya Swaroopam	Sanskrit-Vaani- (Fortnight-Magazine);	2349-0586	Year-2, Vol. – 4(28); Pg. – 4&7	174, Ramanuj Marg, Ibrahimpur, Delhi	
५५	Shishupaalvadhham MeinVarnit Jyotisheeya Tattva	Mahaakavi Maagh Mhimaa	978-93- 8345295-8	Year-2, Vol. – 4(28); Pg. – 4&7		
५६	Jyotisha Shastra mein Chikitsaa Vigyaana;	Sole Author	978-93- 84277-22-2	Pg. 317- 326		

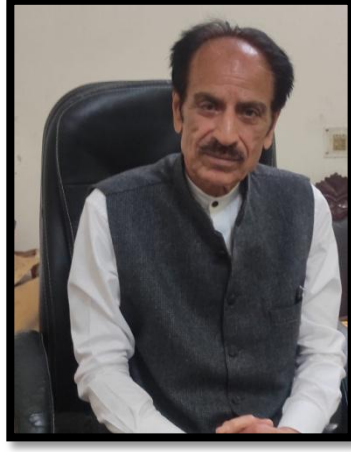
प्रकाशितपुस्तकसंख्या – 03

सम्पादितपुस्तकसंख्या – 29

पाठ्यपुस्तकेषु अध्यायाः - 15

प्रकाशितशोधपत्रसंख्या - 56

SWAYAM(UGC), MOOCS एवं EPG पाठशाला दृश्य-श्रव्यसामग्री (VIDEO) संख्या - 46

डॉ. रामदास शर्मा

पदम्	अर्हता	विशेषज्ञता	बोधनानुभवः (वर्षसंख्या)	शोधमार्गदर्शनम् (छात्राणां संख्या)	शोधकार्येनिरताः छात्राः
सहाचार्यः	विद्यावारिधिः	फलितज्योतिषम्	३४	Nil	०२

परियोजनाकार्यम् - 01

पुस्तकस्य नाम/सम्पादितपुस्तकम्/ एकव्यक्तिसम्पादितम्	सम्पादकः/ गवेषकः	वर्षम्	प्रकाशकः	ISBN	भाषा
उदररोगकाप्रायोगिकज्योतिषशास्त्रीयनिदानएवंउपचार	सहगवेषकः	2018	राष्ट्रीयसं०सं० नईदेहली	---	हिन्दी

प्रकाशितानि पुस्तकानि – 02

क्र.सं	पुस्तक का नाम	लेखकः/ सम्पादकः	प्रकाशकः	ISBN	वर्षम्
१	दशाविवेकः	लेखकः	मान्यता प्रकाशन	978-3-93-83559- 85-5	2021
२	त्रिस्कन्धज्योतिषम् (पूर्वभागः)	लेखकः	मान्यता प्रकाशन	978-3-93-83559- 85-5	2022

प्रकाशितानि शोधपत्राणि - 16

क्र.सं	शोधपुस्तकस्य/अध्यायस्य नाम	शोधपत्रिका /पुस्तकम्	वर्षम्	ISSN/ISBN
१	ज्योतिषशास्त्रस्यपारिभाषिकशब्दावली	International Journal of Scientific Research in Science, Engineering and Technology	2016	2395-1990
२	त्रिस्कन्धज्योतिषशास्त्रस्यउपादेयत्वम्	शास्त्रसौरभम्	2016	978-81-932638-2-2
३	ज्योतिषशास्त्रस्यावश्यकतामहत्त्वञ्च	International Journal of Scientific Research in Science, Engineering and Technology	2017	2395-6011
४	जन्मकुण्डल्यानुसारेणचन्द्रस्यमहादशाऽन्तरदशाफलम्	श्रीवैष्णवी	2017	7552277-906X
५	वेदेषुआदर्शवादः	श्रीवैष्णवी	2018	7552-2779
६	आचार्यविश्वेश्वरदैवज्ञस्यव्यक्तित्वञ्च	श्रीवैष्णवी	2019	7552-2779
७	कालशुद्धि	श्रीराघवेन्द्रपञ्चाङ्गम्	2019	2249751x
८	मानवजीवनमेंमङ्गलकीभूमिका	श्रीराघवेन्द्रपञ्चाङ्गम्	2019	2249-751X
९	कृषिपराशरमेकृषिकामहत्त्व	श्रीवैष्णवी	2020	75522779
१०	सौभाग्यवैधव्यबहुविवाहयोगानांविवेचनम्	श्रीवैष्णवी	2020	75522779
११	इलोक्ट्रो-होमिओप्याथितथाज्योतिषशास्त्र दृष्ट्यामधुमेहरोगस्यकारणतत्प्रतिकारश्च	शिक्षामृतम्	2021	2349-6452
१२	व्रणरोगः कुष्ठरोगः गुप्तरोगविचारश्च	श्रीवैष्णवी	2021	75522779
१३	ज्योतिषनये बीजवपन विमर्शः	Shodhshauryam, International Scientific Refereed Research Journal	2020	2581-63

१४	संहितास्कन्धे सद्योवृष्टिविमर्शः	Gyanshauryam, International Scientific Refereed Research Journal	2020	2582-00
१५	दृग्गणितस्य आगमप्रमाण्यविमर्शः	Gyanshauryam, International Scientific Refereed Research Journal	2021	2582-00
१६	रोगविचारे अनिद्रारोगस्य कारणं प्रतिकारश्च	श्रीवैष्णवी	2021	7552-27

- प्रकाशितपुस्तकसंख्या - 01
- प्रकाशितपुस्तकसंख्या – 02
- प्रकाशितशोधपत्रसंख्या - 16

डॉ. रतनकुमारपाण्डेय

पदम्	योग्यता	विशेषज्ञः	अनुभवः (वर्षसंख्या)	शोधमार्गदर्शनम् (छात्राणां संख्या)	शोधकार्येनिरताःछात्राः
सहायकाचार्यः.	विद्यावारिधि:N.E.T	सि.ज्योतिष	10	Nil	Nil

पाठ्यपुस्तकेषु अध्यायाः – 10

क्र.सं.	पुस्तकस्य नाम/सम्पादितपुस्तकम्	लेखकः/सम्पादकः	वर्षम्	प्रकाशकः	ISBN	भाषा
१	Chap.-6 (फलितविकासग्रन्थानुसारं तृतीयचतुर्थभावयोः शुभाशुभफलविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
२	Chap.-7 (फलितविकासग्रन्थानुसारं पञ्चमषष्ठभावयोः शुभाशुभफलविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
३	Chap.-8 (फलितविकासग्रन्थानुसारं सप्तमाष्टमभावयोः शुभाशुभफलविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
४	Chap.-9 (फलितविकासग्रन्थानुसारं नवमदशमभावयोः शुभाशुभफलविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit

५	Chap.-10 (फलितविकासग्रन्थानुसारं एकादशद्वादशभावयोः शुभाशुभफलविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
६	Chap.-11 (फलितविकासग्रन्थानुसारं द्वादशभावादिकफलविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
७	Chap.-12 (फलितविकासग्रन्थानुसारं ग्रहनैसर्गिकगुणादिविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
८	Chap.-13 (फलितविकासग्रन्थानुसारं मेलापकविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
९	Chap.-14 (फलितविकासग्रन्थानुसारं अष्टादशविधमेलापकादिविचारः)	Author	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 24-2	Sanskrit
१०	बृहत्-पाराशरहोराशास्त्रम्	editor	2017	R.S.K.S, M.S.P, delhi	978-93- 851182- 13-6	Sanskrit

प्रकाशितानि शोधपत्राणि - 05

क्र.सं.	शोधपत्रस्य नाम	पत्रिकायाःनाम	वर्षम्	JournalsNames	ISSN/ISBN
१	ग्रहणसम्भवासम्भवः	vaishnavi	2018	Ugc care listed	7552-2779
२	पर्यावरण में वनस्पति विज्ञान	Shikshakriti	2019	-	978-81-932638-84
३	निवास योग्य भूमि चयन	vaishnavi	2021	Ugc care listed	7552-2779
४	आचार्यगणेशदैवज्ञस्य परिचयः	वाक्यार्थभारती	2022	Ugc care listed	ISSN: 2249538X
५	अहर्गणानयनम्	शारदा	2022	Ugc care listed	ISSN: 2320-740X

- रचनात्मकलेखानां संख्या- 05
- पाठ्यपुस्तकानां संख्या- 02

डॉ.प्रसादभट्टः

पदम्	योग्यता	विशेषज्ञः	अनुभवः (वर्षसंख्या)	शोधमार्गदर्शनम् (छात्राणां संख्या)	शोधकार्येनिरताःछात्राः
सहायकाचार्यः	विद्यावारिधिःNET	ज्योतिष	9	1	0

सम्पादितानि पुस्तकानि – 02

क्र. सं.	पुस्तकस्य नाम/ सम्पादितपुस्तकम्	लेखकः/ सम्पादकः	वर्षम्	प्रकाशकः	ISBN	भाषा
१	होराविमर्शः	Editor	2015-16	R.S.K.S (DU) Guruvayoor- Campus, Guruvayoor 2015-16	ISBN- 9789385144967	संस्कृतम्
२	षडाङ्गं ज्योतिषं	Editor	2016-17	R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISBN- 9788193325902	

प्रकाशितानि शोधपत्राणि - 12

क्र.सं	शोधपत्रस्य नाम	पुस्तिका/ पुस्तकस्य नाम	वर्षम्	मात्रा/वर्षम् & पत्रिका	ISSN/ISBN
१	बृहज्जातकस्य प्रसूतिकाध्योक्तानां योगानाम् प्रश्नोपयोगित्वम्	शारदा	2017	Yearly magazine R.S.K.S (DU) R.G. Campus, Sringeri	ISSN:2320-740X
२	रुद्रोद्धृताजीविकानिर्णयः	होराविमर्शः	2015- 16		ISBN- 9789385144967
३	रुद्रोद्धृताजीविकानिर्णयः	शारदा	2016- 17	Yearly magazine R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 2320-740X
४	बृहज्जातकीय निषेकाध्यायामाधृत्य प्रसवमरणकालयोः निर्णयः	निबन्धमाला	2016- 17	R.S.K.S (DU) Guruvayoor-Campus, Guruvayoor	ISSN: 2277-2359
५	षड्-वर्गो मिहिरसम्मतः	शारदा	2016- 17	R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 2320-740X
६	फलनिर्णये संज्ञायाः प्रयोजनम्	वाक्यार्थ भारती	2016- 17	R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 2249-538X
७	नष्टजातकम्	षड्-पञ्चाङ्गज्योतिषम्	2017- 18	Principal, R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 9788193325902
८	कालविभागः	शारदा	2017- 18	R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 2320-740X
९	अहर्गणविचारः	वाक्यार्थभारती	2017- 18	R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 2249538X
१०	भक्तियोगः	योगाध्यानयोः पालिप्राकृतसंस्कृत- वाङ्मयानां योगदानम्	2018	Book Published by R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISBN: 978-81-935034- 3-0

११	अक्षेत्राणि	शारदा	2021-22	R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 2320-740X
१२	आधुनिकाजीविकानिर्णयः	वाक्यार्थभारती	2021-22	R.S.K.S (DU) R.G.Campus, Sringeri	ISSN: 2249-538X

सम्पादितपुस्तकसंख्या – 02

प्रकाशितशोधपत्रसंख्या - 12

डॉ. नवीनतिवारी

पदम्	योग्यता	विशेषज्ञः	अनुभवः (वर्षसंख्या)	शोधमार्गदर्शनम् (छात्राणां संख्या)	शोधकार्येनिरताःछात्राः
सहायकाचार्यः.	विद्यावारिधि:N.E.T	ज्योतिष	5	0	0

प्रकाशितशोधपत्राणि - 05

क्र.सं	शोधपत्रस्य नाम	पत्रिका / पुस्तकस्य नाम	वर्षम्	ISSN/ISBN
१	कृषिपाराशरोक्त बीज वपन विमर्श	श्री भोजराज पञ्चाङ्ग	2016	2277-2030
२	कृषिपाराशरग्रन्थदिशा वृष्टिसमीक्षणम्	विद्याज्योतिषमति	2017	2349-3100
३	भारतीय ज्योतिषशास्त्र में तिथि की अवधारणा	ज्योतिर्वेदप्रस्थानम्	2020	2278-0327
४	कृषिपाराशरोक्त वृष्टि के पूर्वानुमान का प्रायोगिक अध्ययन	ज्योतिर्वेदप्रस्थानम्	2020	2278-0327
५	आढकीसस्योत्पादनेकृषिपाराशरग्रन्थकृषि विज्ञानसम्मतयोःप्रायोगिकमध्ययनम्	वैष्णवी	2021	7552-2779

- सङ्गोष्ठीषु शोधपत्रवाचनम् - 10
- कार्यशाला - 02

डॉ.सुनीता

पदम्	योग्यता	विशेषज्ञः	अनुभवः (वर्षसंख्या)	शोधमार्गदर्शनम् (छात्राणां संख्या)	शोधकार्येनिरताःछात्राः
सहायकाचार्यः.	विद्यावारिधिःN.E.T	ज्योतिष	7	Nil	Nil

सम्पादितानि पुस्तकानि - 04

क्रं. सं.	पुस्तकस्य नाम/सम्पादितपु स्तकम्	लेखकः/ सम्पादकः	वर्षम्	प्रकाशकः	ISBN	भाषा
१	Horavimarsaha	Editor	2016	Shiwalik publication	978-93-85144-96-7	Sanskrit
२	Jyotishsudha	Editor	2017	Shiwalik publication	98-93-85145-31-5	Sanskrit
३	Vastushastra me shalyavichar	Author	2016	Shiwalik publication	9778-93-85144-35-6	Hindi
४	Delhi sthitmandironke bhittichitronkav astushastriyaadh yayan	Author	2017	Shiwalikprakah san	978-93-85144-47-9	Hindi

प्रकाशितानि शोधपत्राणि - 07

क्र.सं.	शोधपत्रस्य नाम	पत्रिका / पुस्तकस्य नाम	वर्षम्	ISSN/ISBN
१	NakshtraVigyanam	Jyotishrashmi	2017	978-93-85145-07-x
२	Jyotishshastra me jatakvimarsh	nibandhmala	2017	2277-2359
३	Dwadeshbhabeshu Chandra sthitivashatphalvivechanam	Jyotishsudha	2017	99878-93-85145-31-5
४	Vastushastrakemulsidhant	potpourri	2017	978-93-87195-19-6
५	Prasad vastukevibhinnangokashastriyavivechanam	SHABDARNAV	2017	2395-5104
६	Vyadhinirupanam	Shading jyotisham	2017	978-81-933259-0-2
७	Shrouthyagy me vastuvimarsha	pratibha	2017	0974-522x

- प्रकाशितपुस्तकानां संख्या- 04
- प्रकाशितशोधपत्राणां संख्या- 07

९. प्रकाशनम् (विभागीयाहृत्य संख्या)

- प्रकाशितशोधपत्राणां / लेखानां संख्या – १०१
- प्रकाशितपुस्तकानां संख्या- ०५
- सम्पादितपुस्तकानां संख्या – ३५
- पाठ्यपुस्तकेषु अध्यायां संख्या – २५

१०. स्वीकृत patent संख्या/ राष्ट्रीय-अन्ताराष्ट्रीयसंस्था द्वारा
रचनात्मकलेखनादिषुप्राप्तपुरस्कारः(2016-17 तः 2021-22). - रिक्तम्

११. परामर्शनस्य क्षेत्राणि तथा विविधस्रोताभ्यां उत्पन्नं आयं च – नान्वेति

१२. सङ्गोष्ठी/कार्यशाला /विरामकालीनविशेषाध्ययनकक्षादीनां संख्या :-
राष्ट्रीयसङ्गोष्ठी :- 05
कार्यशाला - 01

१३. राष्ट्रीय-अन्ताराष्ट्रीयसंस्था द्वारा पुरस्कार/सम्माननम्/सहभागिता/अतिथि-
अध्यापनार्थमाह्वानम् इत्यादि -

अ. अध्यापकगणः(अतिथि-अध्यापकाः अपि)- आचार्यः प्रभातकुमारमहापात्रः – अतिथि -
अध्यापनार्थमाह्वानं श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालयओडिशा द्वारा दिनाङ्क-29-02-2020 तः
07-03-2020पर्यन्तमस्वीकृतवन्तः

आ. छात्राः-(प्राक्-शास्त्री, शास्त्री, आचार्य, तथा विद्यावारिधिः) - रिक्तम्

१४. नागरीकसेवा तथा रक्षावलयेषु तथा NET, SET, CTET, राज्यस्थरीय TET, इत्यादि-
स्पर्धात्मकपरीक्षासु एवं प्रतिष्ठितसंस्थादिनासञ्चालितपारम्परिकपरीक्षासु च समुत्तीर्णछात्राः : - न
उद्योगप्राप्तिविवरणमारक्षितव्यवस्थानुगुणम्

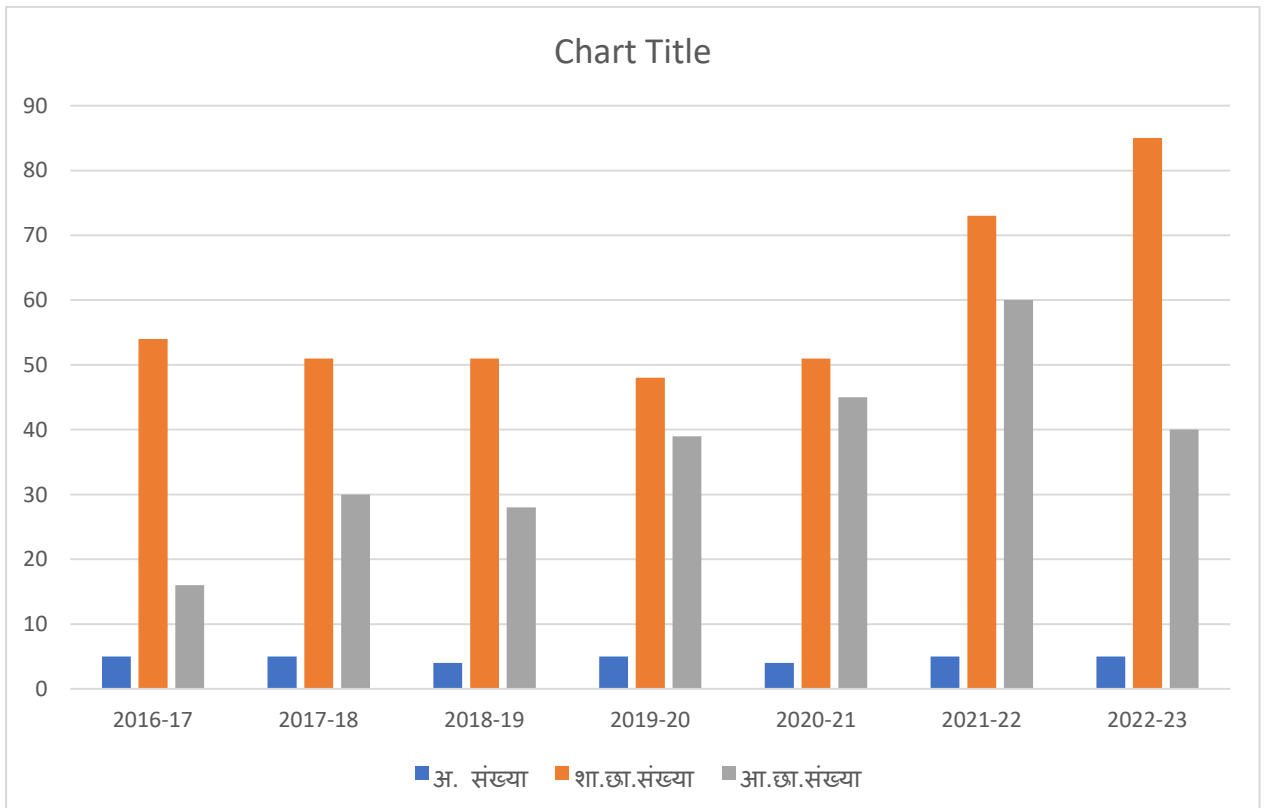
उद्योगप्राप्तिविवरणम् आरक्षितव्यवस्थानुगुणम्	पुरुषाः	स्त्रियः	आहत्य
Generalसामान्यः	८४	०	८४
EWSआर्थिकदृष्ट्या दुर्बलवर्गः(खण्डः)	०	०	०
OBCअन्य-पृष्ठस्थवर्गः	०	०	००
STअनुसूचित-जनजातिः	०	०	००
SC अनुसूचित-जातिः	०	०	००
PwDविकलाङ्ग-व्यक्तिः	०	०	००
अल्पसंख्याकः	०	०	००

१५. विद्यावारिधि- P.D.F छात्राणां तथा शोधसहयोगिनां सूची-

- स्वसंस्था /विश्वविद्यालयतः- 1 + 8 = 09(विद्यावारिधि)
- अन्यसंस्था /विश्वविद्यालयतः- नान्वेति

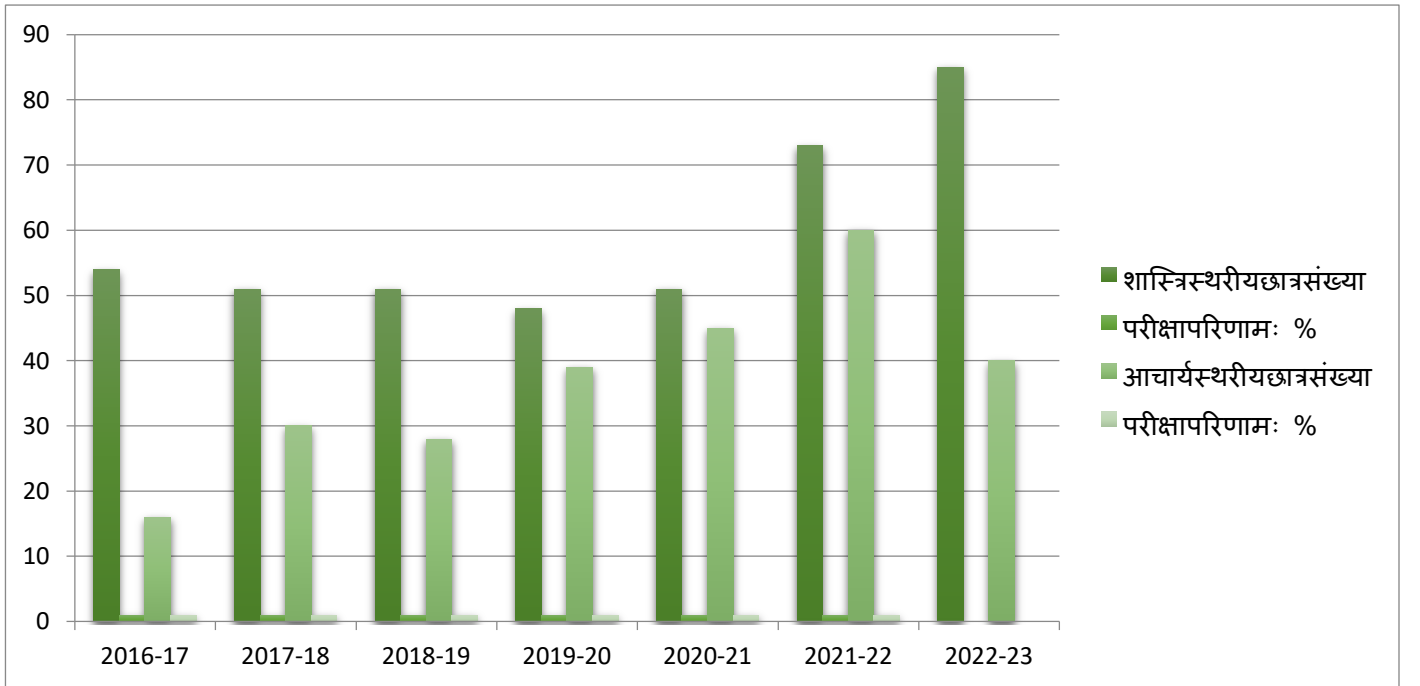
१६. पाठ्यक्रमानुगुणं छात्राणां तथा प्राध्यापकानां संख्या : -

अध्ययनवर्षम्	अध्यापकानां संख्या	शास्त्रिस्थरीयछात्रसंख्या	आचार्यस्थरीयछात्रसंख्या
2016-17	05	54	16
2017-18	05	51	30
2018-19	04	51	28
2019-20	05	48	39
2020-21	04	51	45
2021-22	05	73	60
2022-23	05*	85	40

परीक्षापरिणामः

अध्ययनवर्षम्	शास्त्रिस्थरीयछात्रसंख्या	परीक्षापरिणामः %	आचार्यस्थरीयछात्रसंख्या	परीक्षापरिणामः %
2016-17	54	100%	16	100%
2017-18	51	100%	30	100%
2018-19	51	100%	28	100%
2019-20	48	100%	39	100%
2020-21	51	100%	45	100%
2021-22	73	100%	60	100%
2022-23	85		40	

विभागस्यसमयसारणी

२ तः २०२२ पर्यन्तं समय-सारिणीम् अधोलिखितलिङ्कमाध्यमेन अवाप्तुं शक्यते –

[https://drive.google.com/drive/folders/1-](https://drive.google.com/drive/folders/1-jmDYXd7nfjAxB3ML11k_0uv6DZ_mp1p)

[jmDYXd7nfjAxB3ML11k_0uv6DZ_mp1p](https://drive.google.com/drive/folders/1-jmDYXd7nfjAxB3ML11k_0uv6DZ_mp1p)

२०२२-२३

Teacher's Name	1 st Period (10:00-10:45AM)	2 nd Period (10:45-11:30PM)	3 rd Period (11:30-12:15PM)	4 th Period (12:15-01:00PM)	(01:00-01:45PM)	5 th Period (01:45-02:30PM)	6 th Period (02:30-03:15PM)	7 th Period (03:15-04:00PM)	8 th Period (04:00-05:00PM)	9 th Period (05:00-06:00PM)
Prof. Shyam Deo Mishra		A-2, (S.J) P-04 प्रायोगिकम् (2343) R. NO HOD/153, (Smart class)	A-1 (S.J) P-01 DSCC 20 सिद्धान्तशिरोमणिः R. NO HOD/153	A-2 (F.J) P-01 (फलदीपिका) (15 तः समाप्तिं यावत्) (2345) R.No 153						
Dr. Ram Das Sharma		S-3 (F.J) P-06 जातकालंकारः (2227 ब)	S-3 (F.J) P-05 बृहज्जातकम् (अष्टमध्यायतः नाभसयोगाध्याय पर्यन्तम्) (2227 अ) R.No 126			A-2 (F.J) P-02 वृ.पा.होराशास्त्रम् (रश्मिफलाध्यायतः समाप्ति पर्यन्तम्) (2346) R.No 126	A-2 (S.J) P-05 (स्वशास्त्रीयाः निबन्धः) (2344) R.No 126	A-2 (F.J) P-05 (स्वशास्त्रीयाः निबन्धः) (2344) R.No 126		
Dr. Ratan Kumar Pandey	A-2 (S.J) P-03 केतकीग्रहगणितम् (पञ्चताराधिकारतः समाप्तिं यावत्) R. NO 153 (Smart class)	S-3 (S.J) P-5 चलनकलनम् (3,4 अध्यायौ) (2226 अ) R.No – 154	P.S 1 st (भारतीयगणित-परिचयः) R.No. 111	A-2 (S.J) P-01 सिद्धान्ततत्त्वविवेकः (त्रिप्रश्नाधिकारः) (2340) R.No -154	शोभाप्रकाश		A-2 (F.J) P-04 प्रायोगिकम् वृ.पा.हो.शास्त्रम् (2348) R.No. 153	A-1 (S.J) P-03 DSCC 22 केतकीग्रहगणितम् R.No- 153		
Dr. Prasad a Bhta	A-2 (F.J) P-03 रमलनवरत्नम् एवं नरपतिजयचर्या (आदितः द्वादशवार्षिकस्वराध्यायं यावत्) (2347) R.No - 109	S-1 (J) P-1 DSCC 03 वृ.पा.हो.शास्त्रम् R.No- 109		A-1 (F.J) P-04 DSCC 23 (बृहत्संहिता) R.No- 109		S-2 (F.J) P-6 भावप्रकाशः (2187 अ) R.No- 109	A-1 (S.J) P-04 DSCC 23 चमत्कारचिन्तामणिः R.No- 109	S-1 (J) P- DSCC 05 R.No- 109		
Dr. Naveen Tiwari	A-1 (S.J) P- 02 DSCC 21 सिद्धान्तशिरोमणिः R.No- 161		A-1 (F.J) P- 02 DSCC 21 S-3 (S.J) P- 02 (सूर्यसिद्धान्त) (2226) Combined R.No- 153	S-1 (J) DSCC 04 R.No- 115 बीजगणित लीलावती (गो.रे.ग.)		A-1 (F.J) DSCC 22 P-03 प्रश्नमार्गं बृहत्संहिता R.No- 161	A-2 (S.J) P-02 (सिद्धान्ततत्त्वविवेकः) सूर्यग्रहणाधिकारः (2341) R.No- 161			

वाक्पिपी/सैनिकार/प्रायोगिक

शारिणीक शिक्षा/पुस्तकालय

			(Smart class)							
Research scholar Mr. Ashish Kumar (Mr. G.N.Dixit)							P.S-2 P-6 (लघुजातकम्, बीजगणितम्) (123) R.No- 153 (Smart class)			
Research scholar (Mr. R.K. Sharma)		A-1 (F.J) DSCC 20 P-01 भावकुतूहल R.No 126								
Research scholar (Mr. K.k. Jha)							S-2 (F.J) P-6 गोलपरिभाषा (2187 B) R.No-128			

१७. अन्य संस्थायाः / विश्वविद्यालयस्य / उद्योगक्षेत्रस्यसहभागेनपरियोजनायांकार्यकुर्वतां छात्राणांप्रतिशतसंख्या-रिक्तम्
राष्ट्रीय/ अन्ताराष्ट्रीयसंस्थाद्वारापुरस्कारेण/अभिज्ञादिभिःसम्मानीताःविभागीयप्राध्यापकानां / शोधच्छात्राणां / शोधोत्तरछात्राणां संख्या (*SS/SA अन्तःप्रशिक्षणम्/क्षेत्र-कार्यम्/अन्यानि) रिक्तम्

१८. वर्तमानकाले विद्यमान आधारभूत सौलभ्यस्यविवरणम् -

अ. ग्रन्थालयः-केन्द्रीयग्रन्थालयः-11682

- विभागीयग्रन्थालयः- 354

आ. विभागीय- अध्यापकेभ्यःछात्रेभ्यश्चाअन्तर्जालीय-व्यवस्था- अस्ति सङ्गणकशालायाम्

इ. विभागाय विद्यमान कक्षाप्रकोष्ठसंख्या- 06

ई. सूचना सम्प्रेषणव्यवस्थायुक्त-कक्षाप्रकोष्ठसंख्या- 01

उ. छात्रेभ्यःप्रयोगशाला- 01

ऊ. शोधप्रयोगशाला-नास्ति

१९. विभागः प्रतिपुष्टिप्रपत्रं प्राप्नोति वा ?

अ. विभागीयाध्यापकानां पाठ्यक्रमस्य अपि च शिक्षण-अध्ययन-मूल्यांकनस्य विषये ? यदि स्वीकरोति, विभागः प्रतिक्रियायाः उपयोगं कथं करोति? -

प्रतिक्रिया परिसरस्थे प्राप्यते । प्रतिक्रियायाः विषये समालोच्यतस्य आवश्यक-समादानार्थं निदेशकाय संसूच्यते।

आ. छात्रैः पूरितस्य प्रतिपुष्टिप्रपत्रस्य उपयोगः विभागेन कतं क्रियते ? -

विभागः छात्राणां प्रतिपुष्टियाः मूल्याङ्कनं करोति यथा तेषां शैक्षणिक पाठ्यक्रमातिरिक्त-प्रगतिरपि सुनिश्चिता भवेत्।

इ. प्रस्तावितानां कार्यक्रमानां विषये पूर्वविद्यार्थिनः नियोक्ताः च विभागः प्रतिपुष्ट्याः कथं उपयोगं करोति इति? -

परिसरे छात्रचराणां मेलनं काले काले भवति । तत्र चिन्तितविचाराणां सारं विचार्यते।

प्रतिपुष्टिप्रपत्रम् -

- i. छात्राणां शिक्षणस्य अध्ययनस्य तथा मूल्याङ्कनस्य च विषये- 30
- ii. विभागीयाध्यापकानां पक्षतः - 05
- iii. छात्रचराणां पक्षतः.- Nil

२०. विभागस्य विशिष्ट-छात्रचराणां सूचि-

क्रमाङ्कः	नाम	वर्तमानकालीन व्यवसाय / पदम्	विभागादीनां विवरणम्
1	डॉ. जीवनकुमारः	नियुक्तः	बसोलि-सर्वकारीयविद्यालयस्य संस्कृतविभागे
2	प्रो. पुरुषोत्तमशर्मा	अध्यक्षः,	संस्कृतविभागः, जम्मू विश्वविद्यालयः (जम्मू एवं कश्मीर)।

3.	प्रो. सुदेशशर्मा	अध्यक्षः, शिक्षाशास्त्रविभाग,	रा.सं.सं., जयपुरपरिसरः
4.	डॉ. चन्द्रमौलिरैणा	सहायकाचार्यः Rtd	रा.सं.सं., जम्मूपरिसरः (ज.क.)।
5.	डॉ. रामदासशर्मा	सहायकाचार्यः	रा.सं.सं., जम्मू परिसर(ज.क.)।
6.	डॉ. मनुत्रिवेदी	प्राचार्यः	स्नातकोत्तर महाविद्यालय, काँगडा, (हि.प्र.)।
7.	डॉ. यशपालशर्मा	अध्यापकः,	उ.मा.वि. अखनूर (ज.क.)।
8.	डॉ. शुभकुमारशर्मा	व्याख्याता,	संस्कृत, डिग्री कॉलेजराजौरी (ज.क.)
9.	डॉ. भूषणकुमारशर्मा	व्याख्याता,	उ.मा.वि. बसौली, (ज.क.)।
10.	डॉ. चमनलाल	व्याख्याता,	उ.मा.वि. विलासपुर, (हि.प्र.)।
11.	डॉ. हंसराजशर्मा	व्याख्याता,	हा.से. स्कूल, जम्मू (ज.क.)।
12.	डॉ. नरेशशर्मा	प्राध्यापकः,	सुन्दरबनी(ज.क.)।
13.	डॉ. अमनकुमारशर्मा	विकासअधिकारी,	भा.जी.नि., आरएसपुरा (ज.क.)।
14.	डॉ. वर्चस्कामः	सहायकाचार्यः	राजकीयमहिलामहाविद्यालयः, कठुआ
15.	डॉ. सुनीलदत्तशर्मा	ज्योतिषव्याख्याता,	माँ वैष्णवी सं.म.वि. कटरा(ज.क.)।
16.	डॉ. पुष्पेन्द्रजोशी	सहायकाचार्यः (संस्कृत),	पंजाबी वि.वि., पटियाला, पंजाब।
17.	डॉ. विनोदशास्त्री	संचालकः,	ज्योतिष अनुसन्धान केन्द्र, जम्मू (ज.क.)।
18.	श्रीमनोहरलाल	आर.टी.ओ. विभागः,	ऊधमपुर, (ज.क.)।
19.	श्रीगोपाल शर्मा		धर्म प्रचारक. कनाडॉ।
20.	श्रीरविगोस्वामी	सदस्यः	वैष्णव देवी स्थापना बोर्ड, (ज.क.)।
21.	श्रीसतीशपाठक	सदस्यः	वैष्णव देवी स्थापना बोर्ड, (ज.क.)।
22.	श्रीराजेन्द्रशर्मा	सदस्यः	वैष्णव देवी स्थापना बोर्ड, (ज.क.)।
23.	श्रीअजयकुमारशर्मा	सदस्यः	वैष्णव देवी स्थापना बोर्ड, (ज.क.)।
24.	श्रीदेवराजशर्मा	सदस्यः	वैष्णव देवी स्थापना बोर्ड, (ज.क.)।
25.	श्रीविक्रान्तशर्मा	सदस्यः	वैष्णव देवी स्थापना बोर्ड, (ज.क.)।
26.	श्रीमोहनलालशर्मा	सदस्यः	वैष्णव देवी स्थापना बोर्ड, (ज.क.)।
27.	श्रीरमनभारद्वाजः	दैवज्ञः	जे.के. चैनल जम्मू।
28.	श्रीराममूर्तिशर्मा	धर्मशिक्षकः	(भारतीय थल सेना) डोडॉ, (ज.क.)।
29.	श्रीज्योतिप्रकाशशर्मा	धर्मशिक्षकः	जाट रेजीमेंट श्रीनगर (ज.क.)।
30.	श्रीकेशवमंगोत्रा	धर्मशिक्षकः	भारतीय थल सेना, श्रीनगर (ज.क.)।

31.	श्रीनीरजशर्मा	धर्मशिक्षकः	भारतीय जल सेना, चेन्नै(तमिलनाडु)।
32.	श्रीनीरजशर्मा	शिक्षकः	जम्मू शासन।
33.	श्रीपंकजशर्मा	शिक्षकः	जम्मू एजुकेशन बोर्ड।
34.	श्रीनरेन्द्रकुमारः	शिक्षकः	जम्मू सरकार।
35.	श्री शशाङ्कः	शिक्षकः	श्रीमातावैष्णवदेवी गुरुकुल।
36.	श्री यशपालः	धर्मशिक्षकः	जेसीओ, भारतीय सेना।
37.	डॉ. जीवनकुमारः	सहायकाचार्यः	शास. डिग्री कालेज, वसौली-2021
38.	डॉ. शुभकुमारः	सहायकाचार्यः	शास. डिग्री कालेज, कथुआ-2016
39.	श्रीरोहितशास्त्री	धर्मशिक्षकः	जेसीओ, भारतीय सेना- 2017
40.	श्रीहरीशशर्मा,		जम्मू पुलिस- 2018
41.	श्रीविशालशर्मा,		भारतीय सेना – 2017
42.	श्रीआशुतोषशर्मा,	धर्मशिक्षकः	जेसीओ, भारतीय सेना- 2020
43.	श्रीशिवकुमारः	शिक्षकः	स्कूल शिक्षा, मथुरा- 2016

२१. विभागीयाध्यापकेनाथवा प्रयोगकारेण अनुसृत- पाठनकौशलविधीनां नामाङ्कनं क्रियताम्-

- अ. व्याख्यानविधिः
- आ. प्रदत्तकार्यलेखनं तथा संज्ञोष्ठ्यः
- इ. पत्रवाचनम्
- ई. दृश्यश्रव्ययन्त्राणामुपयोगः
- उ. प्रयोगात्मकविधिः
- ऊ. सम्पर्कविधयः अनुसृतः.

२२. विभागः कथं सुनिश्चितं करोति यत्कार्यक्रमस्योद्देश्यं निरन्तरं पूर्यते, शिक्षणं निरीक्षितं च भवतिइति ?

विभागः छात्रैः सह आन्तरक्रियार्थं विशेषध्यानं तथा ददाति, यत् तेषामध्ययनस्य उन्नतीकरणं भवेत् । तद्यथा -

- प्राक्शास्त्रीतः आचार्यपर्यन्तछात्राणांकृते साप्ताहिक वाग्वर्धिनीसभासञ्चालनम् ।
- छात्रेभ्यः वाक्यार्थः तथा संगोष्ठ्यादीनांसंयोजनम्.
- अपेक्षितेभ्यः / सावधानाध्येतृभ्यः विशिष्टकक्षायः सञ्चालनम्.

२५. विभागीयपाठ्येतरविद्वत्क्रियाकलापस्यविवरणं दीयताम्.

- काले काले छात्रेभ्यः वाक्यार्थः तथा संगोष्ठ्यादीनांसंयोजनम्.
- साप्ताहिक सम्मेलनम्
- विविधसङ्गोष्ठ्यादिषु भागग्रहणाय प्रोत्साहनम्.

२६. मूलभूतं वा अनुप्रयुक्तनूतनज्ञानार्थं विभागस्य योगदानं संक्षेपेण सूचयतु—

- विभिन्न पुस्तकानां सम्पादनं, अनुवादः एवं लेखनम्
- शोधलेखानां लेखनम्, प्रस्तुतीकरणं, प्रकाशनञ्च
- कार्यशाला तथा सम्भाषणवर्गादीनांसंयोजनम्.

२७. विभागस्य पञ्च प्रमुखशक्तयः, दुर्बलता, अवसराः, समाह्वयः च (SWOC) विस्तरेण वर्णयन्तु—

पञ्च प्रमुख-शक्तयः-

- अत्यन्तप्रतिष्ठान्विताः समर्थाः विभागीयाः अध्यापकाः.
- क्षेत्रोयंसनातनधर्मानुयायिनां अत्यन्तपवित्रतीर्थक्षेत्रेषु अन्यतमः । अतः अत्रत्यसंस्कृतिरेव ज्योतिःशास्त्राध्ययने अनुकूलवातावरणं जनयति ।
- शास्त्रीयाध्ययनपद्धतिः तथा शलाकादिषु विशेषतया शिक्षणम्
- अतिरिक्तविषयेषु अपि पाठनम्
- जिज्ञासवः छात्राः

पञ्च प्रमुख – दुर्बलता–

- विभागीयाध्यापकानाम् अपर्याप्तता .
- परिसरस्यस्थितिःनगरात्बहिः तदपि
सीमान्तक्षेत्रेअस्तीत्यतःसर्वेषाम्आगमनायउपयुक्तंनास्ति ।.
- समीचीन-आधारभूतसंरचनानास्ति ।
- पाठ्यपुस्तकानामभावः ।
- कक्षाप्रकोष्ठस्याभावः ।

पञ्च प्रमुख – अवसराः –

- विद्यालये अथवा विश्वविद्यालयेवाअध्यापकवृत्तिः ।
- धर्मगुरुः(jco) ।
- जातकस्य / प्रश्नरीत्याफलकथनम्.
- पाण्डुलिपिज्ञानम् ।
- पञ्चाङ्गनिर्माणम् ।

पञ्च प्रमुख – समाह्वयः –

- उच्चशिक्षायाम्इतोऽपिअवकाशनर्माणम्.
- ज्योतिःशास्त्रेतथा खगोलशास्त्रेवाप्रविष्टछात्रसंख्यांशोधछात्रसंख्यात्वेनपरिवर्तनम्.
- शास्त्रिकक्षाप्रवेशार्थसंस्कृतमनिवार्यनास्तीत्यतःविभिन्नपृष्ठभूमितःसमागतानांछात्राणांशास्त्र
म्प्रतिआकर्षणम्
- शास्त्रस्यास्यवैशाल्यंपरिलक्ष्यपञ्चवर्षपरिमितिषुपठनंकष्टम्
- ज्योतिषक्षेत्रेअनुसन्धानप्रकारःविकसितव्यः । समाजंयथा प्राप्नुयात् तथा निर्मातव्यम्

विभागस्यभावियोजना: -

- i. रत्नपरीक्षणप्रयोगशालानिर्माणम् ।
- ii. प्रस्तरवेधशालायाः निर्माणम् ।
- iii. कृषिपराशरप्रभृतिशास्त्रीयसिद्धान्तानुगुणं कृषिप्रयोगाः ।

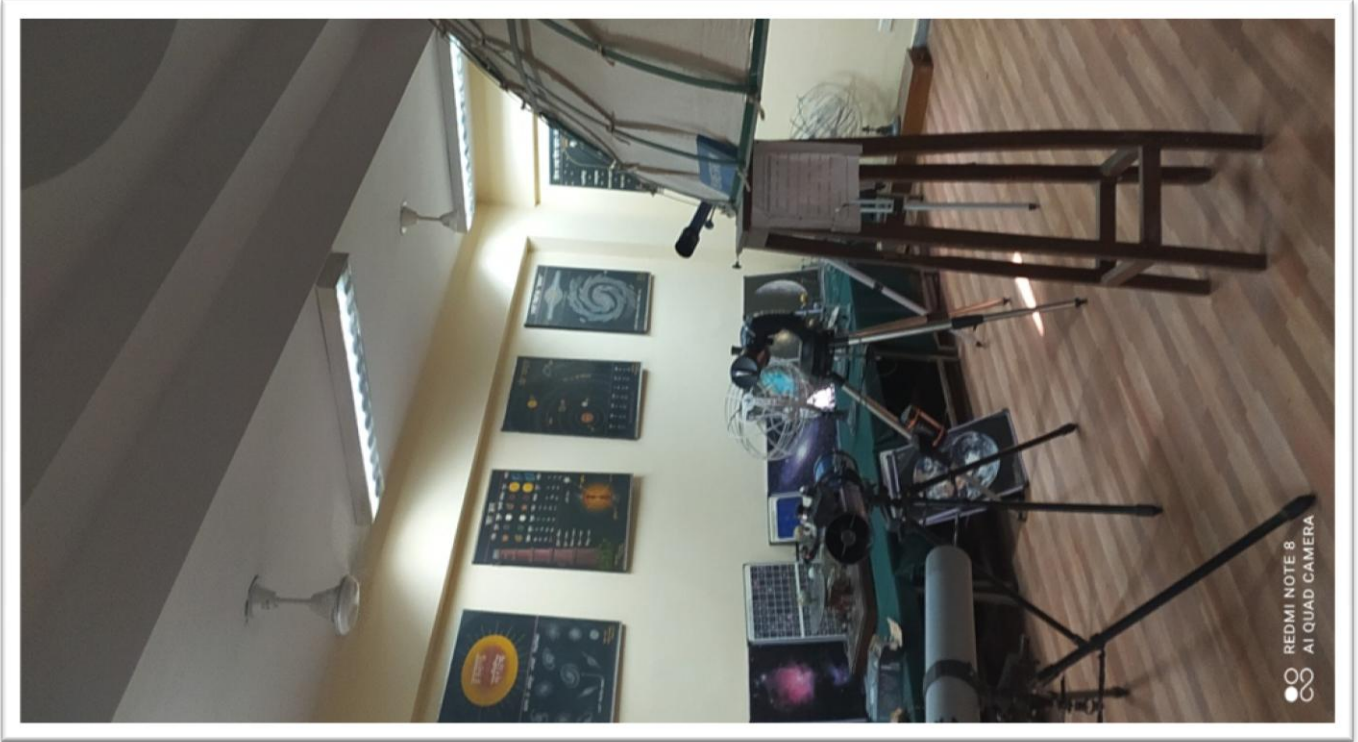
पलभा परीक्षणस्यछायाचित्रम्

वेधशालायांविद्यमानयन्त्राणां छायाचित्राणि

सितम्बर 2021 दिने दृष्टस्य दिग्दाहस्य छायाचित्रम्

